

**bok
recensioner**

Föga förståelse för brottsoffren

POCKETTIDNINGEN R 1/1977

Brottsoffer

Prisma, Lund 1977, 96 s, ca kr 20.— inkl. moms

R-tidningen upplevs som ett friskt inslag i samhällsdebatten. Den är ett provokativt språkrör för olika grupper som utsätts för samhällsvård. Men den är av naturliga skäl partisk i sin kritik av vårdapparaten. När tidningen därför i det anmälda numret tar upp brottsoffrens problem, innebär detta i viss mån ett avsteg från dess allmänna policy. Redaktionen tycks också vilja be om ursäkt för detta tilltag, vilket uppfattas som ett svek mot de klientgrupper vilkas talan man för. Ett sådant urskuldande förefaller dock vara helt omotiverat.

Det är ett angeläget problem som belyses. Brottslighetens utveckling och den publicitet som ägnas framför allt de grova för-mögenhetsbrotten och våldsbrotten skapar fruktan hos många människor. R-tidningen ser nu som sin uppgift att försöka nansera bilden. Man intervjuar forskare som påtalar hur överdriven rädslan för våldsbrott är och hur ryktesspridningen i samhället skapar myter om brottslighetens omfattning och utbredning. Mot

dem ställs intervjuer med människor som själva drabbats av brott. Deras personliga upplevelser ger innehåll och dramatik åt brottsstatistik och vetenskapliga mätningar av brottsutvecklingen.

Konfrontation mellan brottsling och brottsoffer har förts fram i den allmänna debatten som ett önskvärt inslag i sanktionssystemet. En sådan skulle bl. a. kunna medverka till att lösgöra den spänning och de aggressioner som finns på båda sidor, när ett brott förövats eller när brottslingen åkt fast. R-tidningen tar initiativ till sådana konfrontationer, dels mellan de inblandade i det s. k. Bredängsfallet (uppslaget togs upp av Studio-S i TV) och dels mellan en inbrottstjuv och ett ungt nygift par som fått sin lägenhet plundrad och vandaliserad.

Ett av syftena med dessa konfrontationer är att ställa brottslingen inför konsekvenserna av sitt brott vilket man hoppas kunna verka preventivt. Vidare önskar man skapa förståelse hos brottsoffret för brottslingen genom att framhålla dennes bakgrund och problem. I fallet med lägenhetstjuven drivs denna förståelse till överdrift. Samtalet förs här i sådan riktning att brottslingen blir den förörrättade ("samhället bär skuld till brottet"). Ansvar tycks i stället nästan läggas på brottsoffren. Förståelsen för brottslingen leder till att hans egen skuld rationaliseras bort.

Man kan generellt hysa betänkligheter mot sådana samtal. Exemplet visar en raljant, verbalt begåvad aktör som spelar upp hela sitt register inför dessa brottsoffer som snabbt hamnar i underläge. Deras skador och deras lidande blir ointressanta. När föreställningen är över säger Gunnilla: "Ja, jag sitter här och ryser. Jag blir deppig. Det är nästan så jag förstår dig, att du skuttar in

och gör ett inbrott ibland. Jag tycker det är så fint också att du vågar träffa oss och att vi kan sitta här och prata."

Bättre kan det inte sägas. Janne (brottslingen) måste känna tillfredsställelse över att bli "rättfärdigad" så att han kan fortsätta "skutta in" och göra inbrott. Från kriminalpolitisk synpunkt ter sig denna form av konfrontation som ganska äventyrlig. Någon förståelse för brottsoffrens situation tycks man i varje fall inte vinna i detta fall.

Erland Aspelin

Hur gick det för Skå-pojkarna

MAJA ANDERSON

Hur går det för 50-talets Stockholmspojkar?

*Stockholms Kommunstyrelses
Handbokskommitté,
172 s, kr 45:—*

I Boken "Hur går det för 50-talets Stockholmspojkar", presenteras ytterligare material som har sin grund i undersökningen "222 Stockholmspojkar", som publicerades år 1964. Den undersökningen är välkänd och var ett mycket noggrant studium av ett normal-material. Man använde flera olika undersökningsvariabler som härledde dels ur intervjuer med föräldrar och lärare dels ur psykologiska test. All information sammanvägdes i en skattning av psykisk hälsa på en 7-gradig normalfördelad skala. Materialet från intervjuer sammanfattades även i en 5-gradig symtombelastnings-skala. Samma metoder tillämpas på en jämförelsegrupp av pojkar som varit aktuella på barnbyn Skå.

Den undersökning som nu redovisas grundar sig på olika registerdata.

Man har gjort en statistisk analys med målsättningen att dels bekräva hur det gått för normalgruppen och för skå-gruppen och dels göra jämförelser dem emellan, dels att pröva hur väl man utifrån olika variabler från skolåldern kunnat förutsäga den vuxnes framgång som samhällsmedlem. Man har också via kommentarer försökt få fram en förståelse för de olika utvecklingsförlöppen beträffande enskilda fall och mindre grupper.

Man har använt sig av 2 uppföljningskriterier. Ett har använts vid 18—20-årsåldern och benämnts "social anpassning" uttryckt i en 7-gradig skala. På skalsteg 1 finns de som ej klarat sig i samhället, som ej arbetade och studerade och som ev. var omhändertagna eller i varje fall föremål för samhällsåtgärder. På skalsteg 7 placerade man "mönstergossar" med hög ambitionsnivå och målinriktade studier och anställningar. Det andra kriteriet har använts i åldern efter 21 år där man gjort en indelning av grupperna i "självförsörjande" (även studier), "ej självförsörjande" och de som uppvisade "någon brist". De frågor man sökt besvara är hur det går för normalgruppen i avseende på registrerade data om a) civilstånd och bostad b) hälsa och sjuklighet c) militärtjänst d) utbildning, yrke, inkomst e) asocialitet. Man har också noterat hur det går för skå-gruppen jämfört med normalgruppen i dessa avseenden. Dessutom har man gjort en analys av hur det gått för den aktuella generationen i jämförelse med föräldragenerationen.

Några exempel på resultatredovisningen ska nämnas. Man fann att 2/3 av normalmaterialet ej fanns i de undersökta registren beträffande asocialitet. 1/3 av skåpojkar klarade sig hyggligt. Beträffande fylleri-förseelser visar 19 % i normalmaterialet sådana,

vilket i jämförelse med föräldragenerationen visar en med hänsyn till åldern ökat antal förseelser. Förekomsten i kriminalregistret har ökat mellan generationerna från 10 % till 15 % och sönerna var dessutom oftare sjukskrivna för nervösa besvär. Författarna påpekar på flera ställen svårigheten att tolka statistiska uppgifter av den här typen.

Ett avsnitt om sambandet mellan skattningar i skolåldern och anpassningen i 20-årsåldern kan ha speciellt intresse för människor som sysslar med den här typen av bedömningar. Man finner inget signifikant samband om prognosen för pojkarna gjorts då de var i 10—11-årsåldern eller yngre, medan man får ett starkt samband för prognoser som gjorts då pojkarna var 15 år eller äldre. Man gör också en analys av de fall där utfallet skiljer sig från prognosen. Liknande analyser har gjorts beträffande pojkarnas förmåga att klara sig i samhället efter 21 års ålder. Där har man bl a gått igenom vilka pojkar som ej klarat sig och sökt gruppera dem efter olika gemensamma egenskaper. Man har också gjort en analys av de pojkar som fick bra resp dålig prognos. Ett intressant fynd är att det gått över förväntan för de pojkar som vid undersökning i skolåldern bedömts som hjärnskadade, i varje fall om de haft en stödjande miljö.

Då man studerade enskilda faktorer som påverkat senare social anpassning noterar man bl a att inre familjeproblem inte verkar vara lika ödesdigra som yttre försonens sociala anpassning. Beträffande pojkens personlighetstyp har man funnit att de som klarat sig sämst i större utsträckning bedömts som utåtagerande. Man fann också att det var lättare att förutsäga god anpassning än dålig anpassning.

Ett uppmärksammat resultat

från "222 Stockholmspojkar" var att 25 % av normalmaterialet bedömdes vara i behov av rådgivningsstöd eller behandling. Uppgifterna har ofta refererats i utredningar och planeringar. Vid jämförelser med uppföljningskriterierna kan nu konstateras att det ofta gått bra för de pojkar som bedömdes som problembarn. Där emot visade det sig att de pojkar som varit kraftigt belastade i skolåldern klarade sig dåligt senare i livet. Det fanns inga skillnader i avseende på uppföljningskriterierna mellan de problembarn som haft kontakt med den psykiska barn- och ungdomsvården och de övriga.

I normalmaterialet var det 10 % som man ansåg ej klarade sig i samhället. För skå-pojkarnas del var det i 18—20-årsåldern hälften och efter 21 år 2/3 som ej klarade samhällets krav. 18 % av skå-pojkarna var självförsörjande efter 21 års ålder. Då man närmare undersökte vilka skå-pojkar som klarat sig enligt 20-årskriteriet fann man oväntat att andelen som hade ensam mor och som var födda utom äktenskapet var större bland dem än inom hela gruppen. Deras mödrar hade ofta uttryckt en positiv inställning till pojken. Författarna påpekar att undersökningen ej är upplagd så att effekten av vården på Skå kan mätas.

Inom psykiatri, socialvård och närliggande arbetsfält ifrågasätter man nog oftare sitt eget arbete än vad man gör inom många andra arbetsområden. Det ekonomiska klimatet kommer förmodligen också medföra att administratörer och politiker i allt högre grad kommer att kräva bättre dokumentation av vårdarbetets resultat. Här tror jag en rapport som denna kan ge ett mycket värdefullt bakgrundsmaterial.

Fästän boken grundar sig på tabeller och registerdata tycker jag att den blivit lättläst genom

den resonerande text som följer uppställningar. För den som själv vill botanisera i tabeller finns mycket att fundera över.

Jag tycker att boken bör finnas tillgänglig inom organisationer där man arbetar med barn- och ungdomar.

Henry Andersson

Övningar för medmänsklighet i värden

KERSTIN KLEIN, LENA LUNDH

Samtal kring inlevelse, medkänsla och vård

Med utgångspunkt från Alexander Solsjenitsyns Cancerkliniken

Skolförlaget Gävle, 103 s

Boken har enligt författarna syftet att underlätta emotionell inlärning, öva känsla och fantasi tillsammans med kunskap och att stimulera till självständigt tänkande.

Inga facit eller färdiga lösningar serveras i boken.

Tonvikten är lagd på de psykologiska och medmänskliga aspekterna i sjukvården.

Som exempel på kapitel i boken kan nämnas, patientrollen, smärta, tid att prata med patienterna, ångest, litteratur — en tillgång i patientvården, rondens, tycka synd om — känna medlidande med, hysa tilltro till behandlingen — behandlaren och döden.

Nästan varje kapitel avslutas med ett antal frågor som kan användas som diskussion, för egen eftertanke eller rollspel.

Jag tycker att frågorna är angelägna och välformulerade och ger öppningar för ytterligare diskussion och eftertanke.

Många kapitel innehåller dikter av olika författare eller utdrag ur Cancerkliniken, vilket gör att intresset för skönlitteratur ökar. I en del kapitel förekommer utdrag

ur tidningsartiklar, vilka också är ett bra underlag för diskussion och ytterligare studier. Bokens uppläggning och lay-out är mycket tilltalande.

Jag tycker att boken varmt kan rekommenderas för användning i alla vårdutbildningar, men också av personal som har att göra med människor i sjukdom och kris.

Ingegerd Bergbom

Att förvandla resignation till kamp för förändringar

BJÖRN MAGNÉR,
HELENA MAGNÉR

Medveten människa

Wahlström & Widstrand

204 sidor, ca kr 36: 50

Bokens undertitel lyder En metod att utforska förhållandet mellan individ och samhälle. I inledningen säger författarna att de beskriver en socioanalysmetod "med vars hjälp man kan skaffa sig medvetenhet om samhället och om den egna rollen som samhällsmedborgare". Metodens mål är att förvandla människors passivitet och resignation till medvetenhet så att de orkar kämpa för en förändring.

Författarna beskriver hur de utvecklade metoden i form av rollspel och diskussioner kring olika temata vid arbete med ungdomar på fritidsgårdar i Kortedala, Göteborg. Olika gruppdeltagare (7 tonåringar) redogör för sina upplevelser av ett par års träffar i rollspelsgrupper. De talar om hur de upplever sig befriade, frälsta från samhällets indoktrinering och påtvingade kontroll genom fördomar och "färdiga förklaringar". Gruppdeltagarna upplever sig nu kunna ta kontakt med andra människor och ansvar för egna handlingar. Sannolikt delar de mest positiva av ungdomarna med sig av sina upplevelser, men ändå...

Jag har själv haft tillfälle att under kortare tid vara med i liknande rollspelsgrupper och även tidigare läst Björn Magnér's beskrivning Improvisera och diskutera. Min första tanke nu var att författarna gör saker och ting onödigt märkvärdiga, men jag blir mera osäker efter hand, övertygad om att de behandlar viktiga skeenden mellan individen och samhället. I sin teoribeskrivning utgår de ifrån att individen införlivar, "internaliserar" samhällets värderingar och samtidigt lär sig misstro, skärma av sin egen erfarenhet, bli i skolans värld. Till slut kan inte individen distansera sig från samhället utan flyr in i likgiltighet, resignation, upplevelse av sig själv som betydelselös.

Metodens teknik är följande: i en skärande diskussion kring ett ämne försöker gruppleddaren få deltagarna att uttrycka sina internaliserade uppfattningar och visar att de inte grundas på egen erfarenhet! Därefter utför man rollspel kring samma tema, exempelvis kriminalitet, skolan, kärlek och sexualitet. Detta leder till att deltagarna vågar leva sig in i och utforska verkligheten. De blir då påmind om tidigare känslomässiga erfarenheter. I diskussioner efter rollspelet ser deltagarna tydligare hur motsättningar som de tidigare placerat inom sig egentligen är motsättningar mellan individ och samhälle.

Avslutningsvis tar författarna mera detaljerat upp praktiska tillvägagångssätt. Vi får bli veta att en socioanalytisk rollspelsgrupp bör träffas under minst ett år, ett 30-tal gånger, med arbetspass på 3 timmar varje gång. Metoden skiljer sig från psykoterapi i flera avseenden: den är mera strukturerad med aktiv, styrande gruppleddare och tar inte direkt sikte på personligt konfliktmaterial. Metoden är pedagogisk, inte terapeutisk. Den riktar sig till de som vi vanligen kallar normala

och välanpassade och angriper "det normalas patologi" (!), dvs den passiva anpassning och vanmakt som många människor känner. Grund- och gymnasieskolan främjades som ett speciellt viktigt arbetsfält.

Min uppfattning är att boken är viktig, den ger ett vidgat perspektiv. Metodutvecklingen tycks verkligen utgå från direkt praktiskt arbete. Samtidigt generaliserar författarna kraftigt. De underskattar enligt min uppfattning den påverkan som sker redan under tidig barndom och i familjemiljön. Språket är ibland onödigt fackbetonat, en del innebörd av begrepp är nypåfunna. Som helhet är boken dock lättläst och engagerande. Den riktar sig knappast till någon specifik vårdyrkesgrupp.

Anders Dolje

Äldresjukvårdens kris

GÖTE NILSSON &
KJELL GUSTAFSSON

God natt klockan 15.00

Rabén & Sjögren
Stockholm 1977

185 s ca kr 15: — inkl moms

På senare tid har sjukvårdsdebatten fokuserats mot långtidssjukvården. Det är ej att förvåna då denna sjukvårdsgren kanske i högre grad än många andra dras med stora problem. Långvården tar framför allt hand om äldre sjuka människor och denna grupp ökar i antal. Om långvården skall få utökade resurser är det risk för att dessa måste tas från redan etablerade sjukvårdsspecialiteter — en känslig fråga — som många debattörer söker undvika. Det är lättare att komma med allmän kritik eller krisreportage och undvika konstruktiva förslag. Långvårdens reella företrädare — de som handgripigen sysslar med patientvården

— har också skuld till att debatten om långvården fått slagsida. Det är alltför få av dessa, som själva tar till orda och ger sin syn på långvårdens problem. Den bok som här skall anmälas "God natt kl. 15.00" av Göte Nilsson och Kjell Gustafsson har fått en titel som redan från början appellerar till kris och omänsklighet. Nu är det inte så att hela boken för den skull enbart behandlar krister i inom långvården. Författarna, som båda på var sitt sätt har kännedom om långvård, har bemödat sig om att skildra långvårdens problematiken så objektivt som det är möjligt. Man gör det genom att referera delar av debatten i tidningar, tidskrifter och riksdagsmotioner. Den ene av författarna har grundligt följt verksamheten vid ett långvårdssjukhus och tagit del av erfarenheter från personal som är verksam där. Socialstyrelsens försöksverksamhet för samverkan i Ljusdal beskrivs noggrant och mer schematiskt redogörs också för projektet Kronbodsvillan i Öjebyn där flerhändkappade personer bor.

Bokens, enligt referentens mening bästa kapitel, är en intervju med två hemvårdsassistenter.

Här berörs enligt referentens mening de viktigaste orsakerna till äldresjukvårdens kris och ges förslag på hur det kan bli bättre. Här påvisas också att det är risker med vårt nuvarande serviceutbud och de ofta lösa löften som ges från politiker och toppadministrationshåll. Om det varit medvetet eller ej undandrar sig referentens bedömning men författarna låter i efterföljande kapitel de politiska partierna och Socialstyrelsens främsta företrädare för lång- och äldreården uttala sig. Trots de många orden är det mycket litet substans som man får ut där, liksom ur kapitlet "Vad gör intresseorganisationerna?"

Författarna avslutar sin bok med en sammanställning av egna

reflektioner där de också förklarar varför boken fått den titel den har: "God natt kl. 15.00, står för alla de hinder som finns vid strävanden att göra tillvaron inom långtidssjukvården mänskligare". Det är ett varmt och medkännande kapitel som stundom kritiskt granskar de upplysningar och förslag som författarna samlat in genom intervjuer och egna iakttagelser. Liksom i kapitlet "De äldre — en resurs" glömmar dock författarna den grupp långtidssjuka som har det största vårdbehovet, de åldersdementa, de mycket gamla där rehabilitering är utsiktslös och de äldre med föregående långvarig sjukdom som diabetes och reumatoid artrit där komplikationerna till dessa sjukdomar hoppar sig. Det är för att ge dessa patienter en bättre vård än de får nu som ökade resurser till långtidssjukvården behövs.

P. Nordqvist

Om demensvård — tung och ofullständig men intresseväckande

LARS ERDNER, MATS GILLBERG

Äldrandet och senil psykos

Teorier, terapier

Aldus, 108 s, ca kr 41:— inkl moms

Lars Erdner och Mats Gillberg är båda psykologer med erfarenhet av bl a åldersvård på mentalsjukhus. — De anger, att huvudsyftet med boken är, att beskriva senila psykos utifrån en teoretisk psykologisk referensram. Författarna ger även översikt av de behandlingsformer som finns idag samt föreslår alternativ till dessa. — Ett tillskott till litteraturen inom detta ämnesområde är efterlängtat och författarnas initiativ är lovvärt. — Målgruppen för boken är enl omsla-

get anhöriga och vårdpersonal. Boken förutsätter emellertid en hel del kunskaper och är väl teoretisk. En ordlista finns, men den är ofullständig. En fördel hade varit, om de ord som finns förklarade, hade markerats inne i texten med asterisk.

Boken är indelad i fem avsnitt. De två första handlar om "äldrandet" och "senila psykoser". Tredje och fjärde avsnitten berör "senila psykoser ur psykodynamisk synvinkel" samt "psykologiska behandlingsmetoder vid senila psykoser". I slutkapitlet tas upp några följdriktiga konsekvenser för det praktiska vårdarbetet. — För läsare med förankring i den "biologiska psykiatri" upplevs denna säkerligen styvmoderligt behandlad. Tyvärr har författarna, när de skildrar kliniska bilden vid senil demens och arteriosklerotisk demens valt att övervägande söka komprimera de olika referensernas (Noyes, Kolb och Roth) artiklar i stället för att sortera fram det mest väsentliga. Det blir för mycket uppräknningar av symtom. En läsare med ringa erfarenhet av psykiatrisk litteratur måste ha svårt att utifrån bokens text få grepp om de olika sjukdomsbilderna. — Betydligt bättre och mera lättförståeliga är partierna med psykosociala aspekter på de senila psykoserna.

Författarna har valt den psykodynamiska teorin som utgångspunkt för psykologisk förståelse av senila psykoser. Denna teori är komplicerad och svår att förklara på ett enkelt och kortfattat sätt. En del avsnitt är relativt enkla och lätt förståeliga, andra avsnitt svårtillgängliga. Resultatet blir en framställning som bäst förstås av personer som redan är insatta i ämnet.

Vad gäller de individualterapeutiska behandlingsformerna stöter vi oss på övertolkningar av djuppsykologiska skeenden i en del exempel. Tolkningar av detta

slag brukar ej göras och ej ses som verifierade annat än i mycket långvariga terapier och analyser. Något pretentiöst förefaller det, vara att använda begreppet "psykoanalys" på en samtalskontakt som varade i enbart fem månader och till stor del bestod av "promenader i parken". Det samma gäller den terapiform som kallas "modifierad psykoanalytisk metod". Vid närmare granskning av de huvudprinciper som ställts upp, finner vi, att det som beskrivs är stödterapi med fokus på ett avgränsat konkret problem.

Författarnas sätt att beskriva individualterapeutiska metoder för äldre ter sig närmast som ett försök att skänka högre status och anseende åt vården av åldersdementa — men ett missriktat sådant. Ett bättre sätt att höja detta anseende vore att ge vården av senila psykoser sin egen profil genom att betona särdragen i metoder som är lämpliga, och detta utan att tvinga in dem i mallar som är avsedda för terapier med yngre.

Bokens mest positiva delar är de som behandlar gruppterapimetoder och behandlingsmetoder på institutioner samt det sista kapitlet om konsekvenser för vårdarbetet. — Författarna ger en översikt av behandlingsformer och aktiveringsförsök, som prövats på institutioner och som givit goda resultat. Här finns många fina uppslag, som läsarna kan tillämpa direkt och som också inspirerar till att få fram flera möjligheter till meningsfull vård för gamla. I bokens sista kapitel diskuteras mer generellt vad vården bör innehålla, och hur den sociala och fysiska miljön kan inrättas. Här framhålls vikten av ett samverkande mellan öppna och slutna vården för att adekvat kunna tillvarata patienternas kvarvarande resurser och motverka hospitalisering.

Som en samlande synpunkt på bokens betydelse kan sägas, att även om vi finner den i vissa avsnitt tungläst och väl teoretisk, så är den intresseväckande och fyller väl sin plats som komplettering till tidigare arbeten i ämnet. Den kan vid gruppundervisning med handledning ge ett utmärkt utbyte till mentalvårdspersonal liksom till anhöriga.

Barbro Olsson

Bo Strandberg

Läsvärd bok om pedagogiskt bildskapande

KLAUS KOWALSKI

Barn och bildskapande

Wahlström & Widstrand

150 sid kr 36; — inkl moms

Klaus Kowalskis bok "Barn och bildskapande" är en lättläst och idégivande bok. Författaren, som är professor i pedagogik, har på ett begripligt sätt kopplat samman psykologiska utvecklingsprinciper med förslag till stimuleringsmaterial för barn i spädbarns-, småbarns- och förskoleåldrarna. Ett lyckat grepp är de råd, som varje kapitel avslutas med. Dessa vittnar om erfarenhet parad med sunt förnuft — en ovanlig kombination i våra dagar. Hör bara! "Förlagor och förebilder från yttervärlden behövs inte om barnet har fått sitt lystmäte av klotter. Modlöshet och misslyckande beror inte sällan på att vi envisas med att ge 'stimulans'. Att säga 'måla mormor' snarare hindrar än befördrar barnets föreställningsförmåga."

Boken innehåller också ett rikhaltigt bildmaterial, som för det mesta känns motiverat. Peters teckning (fig 9, sid 50) t ex, rörande hans och pappas besök på en båt, är ett bra exempel på en fyraåringens bildskapande. Teckningen är osammanhängande och

ofullständig på proportioner, avstånd och perspektiv saknas. Föremålen är delvis slumpvis placerade på papperet och det verkar som om Peters känslomässiga förhållande till dessa bestämmer färgen och placeringen, allt enligt Lavenfelds färgschematiska stadie (4—6 år).

Att det är svårt att välja vetiga böcker till sina barn, har många av oss föräldrar upplevt. Här får vi nu några kriterier på hur riktiga pekböcker och bilderböcker skall se ut. Kowalski passar också på att, å det bestämdaste, avråda oss från att köpa målarböcker, som är så konstruerade att barnen skall färgsätta den högra bilden, som den vänstra föreskriver. I slutet av boken finns också en översikt rörande lekmateriel för barn i olika åldrar.

"Barn och bildskapande" är utan tvekan en läsvärd bok för alla, som har med barn att göra. Framför allt rekommenderas den till småbarnsföräldern, som med hjälp av denna bok kan få idéer till hur man skapar en stimulerande miljö för sitt barn.

Kerstin Fällström

Våra recensenter

Erland Aspelin, hovrättsråd i hovrätten över Skåne och Blekinge. **Henry Andersson**, psykolog vid barn- och ungdomspsykiatriska mottagningen i Skövde. **Ingegerd Bergbom**, sjukvårdslärare vid Lövängsskolan i Skövde. **Anders Dolfe**, psykolog vid psykiatriska vuxenkliniken i Skövde. **Docent Percy Nordqvist**, överläkare vid Vasa sjukhus, Göteborg. **Bo Strandberg**, bitr överläkare, och **Barbro Olsson**, psykolog, vid psykiatriska klin. Beckomberga sjukhus, Stockholm. Fil dr **Kerstin Fällström**, psykologiska institutionen i Göteborg.

Red: Arne Borg

"Socialarbetaren och det sociala arbetet"

Studiedagarna i Ronneby
den 12—14 oktober 1977

Programmet kretsade första dagen kring frågan "Behövs socialarbetaren?" under medverkande av socialinspektör Anna-Britta Hedström, socialchef Willy Karlsson och universitetslektor Barbro Lennéer-Axelsson. Andra dagen ägnades åt "Avgränsning och samverkan" under medverkande av chefen för Barnbyn Skå, Bengt Börjeson, socialassistent Leif Jarlebring och socialchef Bengt Söderberg samt åt "Specialisering eller icke specialisering inom socialvården?", där bitr. socialdirektör Arne Borg, rektor Lars Bremberg och socialassistent Ann-Sofi Hansson medverkade.

Till grund för överläggningarna låg bl. a. SMT:s temanummer om "Socialarbetaren och det sociala arbetet", en rapport som arbetats fram av socialchef Willy Karlsson med hjälp av en grupp bestående av föreståndaren för Drevvikens ungdomshem Lars Berg, bitr. socialdirektören Arne Borg, chefen för Barnbyn Skå Bengt Börjeson, socialchef Arne Carlsson, socialinspektör Anna-Britta Hedström och socialassistent Leif Jarlebring.

Tredje dagens tema var "Aktuell socialvårdsdebatt" med bl. a.

anföranden av socialutredningens ordförande Thure Andersson. Socialborgarrådet i Stockholm, Mats Hulth (s) och 2:e vice ordförande i SCN i Stockholm, Göran Åstrand (m) avslutade konferensen.

Konferensen kommer senare att återspeglas i **två skrifter**, dels ett konferenstryck innehållande inledningsanföranden, plenardiskussioner m. m. dels en skrift av författarna Svante Foerster och Björn Linderöth i vilken stämningen och problemområden skildras på ett mer okonventionellt sätt.

Förhandsbeställningar emottages av Föreningen Sveriges Socialchefer, c/o socialförvaltningen, rum 1504, 106 64 Stockholm, tel. 08/68 05 00 ankn. 1471.

Under årsmötet i samband med studiedagarna antogs ett uttalande om arbetslösheten bland ungdom av följande lydelse.

Lagstadgad rätt till arbete åt alla ungdomar

Föreningen Sveriges Socialchefer (FSS) ser med oro på den stigande arbetslösheten. Särskilt gäller detta de arbetslösa ungdomarna.

I dag har vi 40 000 arbetslösa ungdomar i åldern 16—24 år. Det är hälften av alla arbetslösa i hela landet. Därutöver finns ca 30 000 ungdomar i beredskapsarbete och arbetsmarknadsutbildning.

Vad det innebär av personliga katastrofer krävs inte så stor fantasi för att förstå. Det är svårt för äldre arbetskraft att bli utan